

JESS WINFIELD ADAM LONG DANIEL SINGER

SOUBORNÉ DÍLO WILLIAMA SHAKESPEARA VE 120 MINUTÁCH

(The Complete Works
of William Shakespeare - Abridged)

Překlad | Jiří Josek

Režie | Hana Marvanová

Dramaturgie | Martina Pokorná

Hudba | Kristýna Hulcová

Výprava | Jan C. Löbl

Pohybová spolupráce | Lukáš Šimon

HRAJÍ

Viktor Braunreiter

Petr Németh

Petr Urban

PREMIÉRA
11. PROSINCE 2021

THE REDUCED SHAKESPEARE COMPANY

Současná hlavní herecká trojice RSC:
Reed Martin, Dominic Conti a Austin Tichenor

Autory zábavného divadelního „výcucu“ ze Shakespeara jsou kalifornští herci, scénáristé a muži mnoha dalších uměleckých profesí JESS WINFIELD (1961), ADAM LONG (1961) a DANIEL SINGER (1959).

V roce 1981 založili hereckou skupinu The Reduced Shakespeare Company (Zmenšená shakespearovská společnost) se zkratkou RSC, stejnou zkratkou, kterou už od 60. let používá nejslavnější shakespearovská společnost na světě, britská Royal Shakespeare Company.

Nejprve Winfield, Long a Singer vytvořili dvacetiminutového *Hamleta*. Zatímco Winfield načas skupinu opustil, aby dostudoval literaturu, nazkoušeli druzí dva stejně dlouhou kompilaci *Romea a Julie*. V roce 1985 už byla trojice opět pohromadě a dostala jedinečnou nabídku vystoupit na slavném divadelním festivalu v Edinburghu. Bylo jim ovšem doporučeno, aby představení trvalo přibližně hodinu. Proto se tvůrci rozhodli, že k *Hamletovi* a *Romeovi* ve zbývajících dvacetiminutovce narychlo „splácají“ ještě ostatní Shakespearova díla. Inscenace slavila v Edinburghu fenomenální úspěch, poté se ovšem lety hraní vyvíjela a prodlužovala až do finální dvouhodinové podoby.

Autorským rukopisem RSC je dodnes jakási komprimace, zkrácení, zhuštění zásadních děl světové literatury či společenských témat do jedné inscenace. V současnosti soubor čítá přibližně dvanáct stálých členů. Z původní trojice zůstal nejdéle Adam Long, i ten však v posledních letech předal žezlo dál, zejména svým novým „partákům“ pro zkracování Austinu Tichenorovi a Reedu Martinovi. S nimi už ostatně během let vytvořil řadu titulů, například *Kompletní historie Ameriky*, *Bible: Kompletní Slovo Boží*, *Kompletní století muzikálů*, *Všechny velké knihy*, *Kompletní historie Hollywoodu* nebo *Kompletní světové sporty*. Svým typickým stylem expandovali už i mimo divadlo, pro televizi například zkomprimovali prvních pět sezón seriálu *Ztraceni* do deseti minut, pro rozhlas zase vytvořili půlhodinovou verzi Wagnerových oper z cyklu *Prsten Nibelungův*.

Jejich neúspěšnější zkráceninou ale stále zůstává *Souborné dílo Williama Shakespeara ve 120 minutách*, které v Česku jako první uvedlo Divadlo v Dlouhé v roce 2008 (inscenace se dodnes hraje!). Brzy poté se svérázný text rozlétl po českých a moravských scénách. Chebské nastudování je v našich končinách celkově osmé.

WILLIAM SHAKESPEARE

Nejslavnější dramatik všech dob se narodil ve Stratfordu nad Avonou jako syn zamožného rukavičkáře, jeden čas i rychtáře (starosty) města. V dokumentech se dochoval záznam o křtu, který se konal 26. dubna 1564. Tradicí bylo křtít děti tři dny po narození, z toho se vyvozuje den Williamova narození na 23. dubna.

Předpokládá se, že po absolvování místní školy mladík pomáhal otcovi v dílně. V pouhých 18 letech se oženil a se svou ženou Anne zplodil tři děti. Od narození dvojčat v roce 1585 se počítá, že Shakespeareova „ztracená léta“, po dobu sedmi let o něm nejsou žádné záznamy. Životopisci neustále přicházejí s nejrůznějšími spekulacemi o tom, co v té době dělal – podle některých teorií byl lichvářem nebo soudním písařem, bojoval v Nizozemí proti španělským okupantům nebo mohl být námořníkem či pytlákem.

V roce 1592 už se ale objevuje v Londýně jako uznávaný herec a dramatik. Jeho divadelní začátky byly spojeny s divadlem *Růže* (The Rose), jehož věhlas ovšem ukončilo řádění moru. Řada divadelních společností odjela kočovat na venkov, Shakespeare ale zůstal v Londýně a psal poezii. Za života mu dokonce jeho lyrické i epické básně vynesly větší uznání než celé dramatické dílo. Po morové epidemii se stal podílníkem společnosti Služebníci lorda komořího (Lord Chamberlain's Men), s níž uváděl své rané hry. Jejich úspěch zajistil mladému dramatikovi dostatečný kapitál, aby mohl začít obchodovat s nemovitostmi. Když v roce 1597 vypršel společnosti nájem v budově zvané Divadlo (The Theatre), nerozpakovali se herci mohutnou scénu rozebrat a vztýčit na opačném břehu Temže pod dnes již kultovním názvem Zeměkoule (The Globe). Tam byla pak uvedena většina nových Shakespearových her. Po smrti královny Alžběty I. si vzal Shakespeara a jeho kolegy pod patronát samotný panovník Jakub I., od té doby tedy vystupovali pod názvem Služebníci královi (King's Men).

Z posledního období jsou známy jen hry, které Shakespeare napsal, o jeho osobním životě nevíme téměř nic. Snad jen to, že pravidelně navštěvoval svou rodinu ve Stratfordu, kam se nakonec uchýlil i na dožití. Zemřel 23. dubna 1616, zřejmě přesně na den svých 52. narozenin.

Dnes nikdo přesně neví, jak se ve skutečnosti vyslovovalo Shakespearovo jméno. V několika málo případech, které se dochovaly, se Shakespeare podepsal jako „Willm Shakspe“, „William Shakspe“, „Wm Shakspe“, „William Shaksper“, „Willm Shaksper“ nebo „William Shakspeare“. Nedochoval se ani záznam o tom, že by se jeho jméno vyslovovalo šejkspír, jak jsme dnes zvyklí. Existuje tedy více než osmdesát variant toho, jak vyslovovat dramatikovo jméno, například **šejkspér, šakspír, šakspér** nebo **šeksper**.

KVARTA A FOLIA

Stejně jako existuje řada slepých míst v Shakespearově životopise, nemůžeme s jistotou určit ani celkový počet jeho her. V té době nebyly dramatické texty považovány za plnohodnotnou součást literatury, a tak pokud byly vůbec vytištěny, tak pouze jednotlivě jako paperbacky, kterým se říkalo kvartová vydání. Ty neúspěšnější hry byly vydány víckrát, některé se nedočkaly tisku vůbec. Až roku 1616 si Shakespearův současník Ben Johnson doslova „vydupal“ souborné vydání svých her, čímž prolomil zvyklosti. V témže roce ovšem Shakespeare zemřel, a tak se o jeho hry museli postarat jeho přátelé, herci John Heminges a Henry Condell. Dali dohromady vše, co si pamatovali nebo zapsali za léta společného hraní, a roku 1623 vydali *První folio* – 36 her svázaných do jedné knihy. Dnes je považováno za nejčistší formu Shakespearových textů, jejich nejspolehlivější zdroj. Řada dalších vydavatelů totiž s texty nakládala velmi volně, některé verše vypustila, jiné dobásnila. Ještě po desetiletích se objevovaly celé další hry, které byly vydávány pod jménem velkého Barda.

Dnes jsou do „shakespearovského kánonu“ řazeny právě hry, které se objevily v *Prvním foliu*, a k nim ještě *Perikles* a *Dva vznešení příbuzní*.

SHAKESPEAROVY HRY

(Řazení podle Martina Hilského, jediného překladatele, který do češtiny převedl kompletní Shakespearovo dílo. Data v závorkách označují pravděpodobný rok vzniku.)

KOMEDIE

1. **Dva páni z Verony** (1590–91)
2. **Zkrocení zlé ženy** (1589–92)
3. **Komedie omylů** (1594)
4. **Marná lásky snaha** (1593–94)
5. **Sen noci svatojánské** (1595–96)
6. **Kupec benátský** (1596–98)
7. **Veselé paničky windsorské** (1597)
8. **Mnoho povyku pro nic** (1598)
9. **Jak se vám líbí** (1599)
10. **Večer tříkrálový** (1599–1602)
11. **Troilus a Kressida** (1602)
12. **Něco za něco** (1603)
13. **Dobrý konec všechno spraví** (1604–05)

HISTORICKÉ HRY

14. **Jindřich VI. – 3 díly** (1591)
15. **Richard III.** (1591)
16. **Richard II.** (1601)
17. **Král Jan** (1595–96)
18. **Jindřich IV. - 2 díly** (1596–99)
19. **Jindřich V.** (1599)
20. **Jindřich VIII.** (1613)

TRAGÉDIE

21. **Titus Andronicus** (1590–93)
22. **Romeo a Julie** (1595–96)
23. **Julius Caesar** (1599)
24. **Hamlet** (1600–01)
25. **Othello** (1603–4)
26. **Timon Athénský** (1606)
27. **Král Lear** (1603–06)
28. **Macbeth** (1606)
29. **Antonius a Kleopatra** (1606)
30. **Coriolanus** (1608–09)

ROMANCE

31. **Perikles** (1608)
32. **Cymbelín** (1609–10)
33. **Zimní pohádka** (1611)
34. **Bouře** (1611)
35. **Dva vznešení příbuzní** (1613–14)

Někteří literární historici se domnívají, že Shakespeare byl také autorem nezachovaných her *Vítězná lásky snaha* a *Cardenio*, spolupracovat s dalšími autory mohl na titulech *Edward III.* a *Sir Thomas More*.

Dvě Shakespearovy hry (*Hamlet* a *Mnoho povyku pro nic*) byly přeloženy do klingonštiny.

Slavná **Royal Shakespeare Company** prodá každý rok půl milionu lístků na shakespearovská představení na svých scénách ve Stratfordu, Newcastlu a v Londýně.

Divadelní budovy Shakespearovy doby měly kapacitu 2000 – 3000 diváků, sedadla pro sedící diváky byla zastřešena. Místa k stání v přízemí byla pod širým nebem a stála jednu penci, stejně jako pinta piva, kterou bylo možno v divadle zakoupit a konzumovat během představení.

Světla | Dominik Kalina
Zvuk | Radek Šnajdr
Inspice a nápověda | Rudolf Voborník
Garde | Eliška Jagobová
Vlásenky | Jana Chroustová
Rekvizity | Petr Bařina nebo Jakub Cupák
Technika | Karel Nový, Patrik Knill, Dominik Stepanenko,
Tomáš Kalina, Ivan Doležel, Pavel Beneš, Filip Mleziva

Autorská práva k dramatickému textu v České republice zastupuje Aura-Pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb. Inscenace vznikají za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje. Ředitel | Jan Svoboda
Umělecký šéf | Zdeněk Bartoš

Program připravila | Martina Pokorná
Grafická úprava | Jan Krčál
Foto | Michal Mráka

Informace a prodej vstupenek v obchodním oddělení divadla, tel.: 354 432 522, nebo na obchodni@divadlocheb.cz
Rezervace on-line na www.divadlocheb.cz

Cena programu 20 Kč

